

Memoriën, dienende voor instructie voor Mr. Jacob Valcke, pensionaris der stadt van der Goes, ende Wijgbout de Wael, ordinaris gecommiteerde vanwegen die van Holland uut crachte van der Unie, gecommiteert om te reysen aen zyne Pr. Excellencie ende zyne F. G. t'informereren van het succes van het misverstandt, gevallen tuschen die van Middelburch tegen die van Armuyden ter causen van het faisfement van den burgemeester van Middelburch Geleyn Jolijt, tot Armuyden alnoch gedetincert, mitsgaders van de onwillicheyd van die van Middelburch voorscreven daeruuyt gevolcht, tot voorderinge van de gemeyne 's landts affairen.

Die

Die voorscreven gedeputeerde fullen zyne Pr. Excellencie voorscreven vanwegen den heer gouverneur van Walcheren, joncheer Alexander van Hautain, mitsgaders van den Gecommitteerde Raeden, eenfamentlick van den Staten 's landts van Zeelant wegen, aenbieden met oodtmoedige groete ende recomandatie alle gefontheyt ende voorspoedicheyt, biddende tlandt van Zeelant te willen nemen ende houden in zyner F. G. forchfuldige regeringe, tot eendracht, ruste, vrede ende voorpoet van den voornoemden lande, mitgaders tot verzeeckert- heyt tegens alle veraderyen ende surprinzen.

Ende om zyne voorscreven Excellencie wel te onderrichten van den oorspronck der questiën tuschen Middelburch ende Armuyden, fullen de voorscreven gedeputeerde zyne F. G. vertellen, hoe dat de voorscreven Jolijt, geasfisteert met den stede- houder der stadt van Middelburch ende zyne dienaers gewapent zijnde, mitsgaders met sekere arbeyders, gecomen is op seker landt ter Nyeuwerkercke, gelegen onder den Mortiere, jurisdictie der stede van Armuyden, om van aldaer feytelick van den velde te haelen zeker goet by forme van executie van zeker vonnis tegen eenen zynen pachter, van betalinge van landtpachte, over- lange gewezen by burgemeesteren ende schepenen van Middel- burch, by welcken middele de voorscreven Jolijt heeft aldaer van den velde doen haelen vier oft vijff wagens goets onbe- grepen, fonder die van Armuyden in zyne executie te aensien oft te respecteren, contrarie den accorde van den landtrechte ende die repartitie, soo die van Armuyden zeggen. Ende daernaer mey- nende te comen haelen de reste zelffs in perfoone, die van Ar- muyden ter plaetsse gecomen zijnde, hebben hem tselve beleth ende zynen perfoon gefaifeert ende verzeeckert met zyne assistenten.

De voorscreven Jolijt binnen Armuyden gebracht wesende, ende gevraecht, uut wat crachte ende in wat forme ofte quali- teyt hy de voorscreven executie begonst hadde ende was doende, heeft dickwijls gevarieert, zomwylen zeggende dat dese exe- cutie hem alleen aenginck in zynen priveën naem, fonder dat die van Middelburch hun dies onderwonden, zomwylen oock verclarende, dat hy wiste, wye hem uitdragen soude zyne be- gonste procedure, ende dat zyne commissie sterck genoeg was, gelijk daeraff zijn souffifante attestatiën.

Defen aldus gepremitteert, fullen de voorscreven gedeput- teerde zyner Excellencie verthoonen, hoe dat naerdyen die voorscreven Jolijt by die van Armuyden gefaifeert is geweest ter causen als boven, die van Middelburch hebben comen verfoecken aen den heer Gouverneur van Walcheren ende die Gecommitteerde Raeden van de Staten, by Hugo Joosfen, Andries

Andries Jacobsfen, Jan Arentsfen ende Mr. Pieter Baerfe, ten eynde fyluyden by hunne intercesfie zouden willen den voorscreven Jolijt doen relaxeren ende restituëren binnen der stadt van Middelburch, verclarende de questie ende kennisse van dyer te willen stellen aen den Gouverneur ende Raeden, sootfelve zulx verstaen hadde de voorscreven heer Gouverneur, hem alleene tzelve by die van Middelburch aangefeyt zijnde, ende naderhandt oock de voorscreven Wijgbout de Wael ende den pensionaris Christoffel Roels, tenzelven fyne gegaen aen die van Middelburch; welcke sy vindende int Schuttershoff vergadert met de burgmeester Hugo Joosfen met hunne schutterrye, verftonden gelijcke verclarynge ende submisfie van die van Middelburch, die oock daerom sulcx hebben gerapporteert aen den voorscreven heer Gouverneur, ende dat ten respecte van dyen, aengefien men meynde, dat die van Middelburch begeerden de faecke te laeten rechten. De voorscreven heer Gouverneur, Mr. Pieter de Rijcke, De Wale ende Roels voorscreven hebben ten voorscreven verfoecke van die van Middelburch hunluyden getransporteert naer Armuyden, om midts de voorscreven submisfie die van Armuyden contentement te geven ende de voorscreven Jolijt wederomme te brengen binnen Middelburch.

Ende dat de voorscreven heer Gouverneur ende die van den Raede met bailliu, burgmeesters, schepenen ende raeden der stadt van Armuyden voorscreven zoeverre gebefoigneert hebben, om ter neder te leggen alle questiën tusschen Middelburch ende Armuyden, dat die van Armuyden voorscreven, aengaende het geschil uut defen gesproten, hen teenemaal gedraegen aen Gouverneur ende Raeden 's lants van Zeelant, om by henluyden opt voorscreven different eerstdaechs als jugen gewesen, verclaert ende geordonneert te worden, behoudens dat die van Middelburch hun van gelijcken submitteren ende daarvan behoorlicke acte geven, met belofte van tonderhouden, tgeene by den Gouverneur ende Raden dyenaengaende utgesproken zal worden; welcke acte die van Armuyden hebbende, dat fyluyden in geenem gebreke en souden zijn, den voorscreven Jolijt thuyt te laten comen, op conditie oock dat defen aengaende eerstdaechs geprocedeert ende gekendt zal worden; verclarende de voorscreven gedeputeerde aen zijn Excellencie, dat die van Armuyden alsdoen noch geen zwaricheyt gemaect en zouden hebben den voorscreven Jolijt te laten wederkeeren, op het woort alleene van de Gouverneur ende Raeden, tenware de voorscreven Gouverneur ende Raeden hun beduchtende van eenich dobbel verstandt nopende submisfie van die van Middelburch hunlieden aangefeyt, hadden eerst begeert daeraff acte van die van Middelburch by geschrifte.

Daernaer

Daernaer fullen de voorscreven gedeputeerde zyne Excellencie verhaelen, hoe dat naer rapport van Gouverneur ende Raeden van hun gebefoigneerde aen die van Middelburch met die van Armuyden, die van Middelburch geensfins en hebben willen verstaen totte voorscreven submisie, zeggende tgene zy gefeyt hadden aen den voorscreven Gouverneur, Wale ende Roels, dat syluyden tzelve verstaen hadden om de voorscreven questie voor Gouverneur ende Raden te debatteren, ende nyet om te submitteren oft daeraff te laeten kennen, nyet begeerende hunne privilegiën by yemanden questieulx te laeten maecken, noch voor Gouverneur ende Raeden, noch voor de Staten, noch voor zijn Excellencie noch voor ordinaris justicie, noch voor nyemanden, verfouckende overfulcx, dat de voorscreven Gouverneur ende Raeden hunne autoriteyt fouden willen interponeren, om den voorscreven Jolijt hunnen burgmeester te restituëren binnen deser ftadt, oft dat zyluyden van meenyngē waren alle de faecken van dese tegenwoordige dachvaert interrupt te laeten, ende nyet te befoigneren met dandere van den Staten op de gemeyne 's landts zaecken.

Waerdeur alsoe apparent was dat de faecke foudē mogen commen in voorder verbittinge ende inconveniēten, fullen de voorscreven gedeputeerde zyne Excellencie verhaelen, dat by Gouverneur ende Raeden is voorgeslagen een ander middel van accorde, te wetene dat die van Middelburch fouden willen gedoogen, dat de voorscreven Gouverneur uut zijn autoriteyt foudē mogen restituëren het goet, by den voorscreven Jolijt affgehaelt van den velde, ter plaetsen daer tfelve affgehaelt is, ende dat de Gouverneur ende Raeden hun mitsdyen sterck maecten, de voorscreven Jolijt oock te restituëren vry ende los, ter plaetsen daer hy gefaifeert was, om daernaer elck wefende gestelt in zijn geheel, te mogen versien in hunnen pretensien zoo zy te raede zouden zijn, ende dat die van Middelburch naer rapport aen den heuren oock daertoe nyet en wilden verstaen, zeggende tfelve te wesen tegens hunne privilegiën, maer dat sy van meenyngē waeren, de reste van dezelve goeden noch te velde gebleven eerstdaechs aff te haelen.

Ende nadyen tzelve dyen van Middelburch particulierlick by den heer Gouverneur zulcx voorgehouden was, dat nyetemin alle tgeene des voorscreven is, oock by Gouverneur ende Raeden collegialiter vergadert de novo voorgehouden is geweest, ende gebeden, hun te willen vougen in de redelicheyte, maer dat die van Middelburch perfisterden in tgeene des voorscreven is ende in de onwillicheyte van nyet te comen daerom befoigneren op de gemeyne 's lants faecken, fulcx dat by den voorscreven Gouverneur ende Raeden is geprotesteert van alle goede debvoiren,

voiren, foo tot ruste ende vrede tusfchen Middelburch ende Armuyden te houden, als van allen costen, schaden, interesten ende inconveniëntén, die souden mogen spruyten foo ter causen van de voorscreven questie tusfchen Middelburch ende Armuyden, als van de onwillicheden van nyet te befoigneren op de gemeyne 's landts saecken, dewelcke Zeelant zouden mogen opcomen oft die men die van Zeelant zoude willen wyten.

Ende alfoo de befoignen van dese tegenwoordige dachvaert mits de onwillicheyt van die van Middelburch tot noch toe suspens ende verachtert blyven, fullen de voorscreven gedeputeerde zyne Excellencie verthoonen, dat de gedeputeerde van den Staten alhier vergadert, raedtfaem gevonden hebben, om geenen tijd te verliefen, ende te voorderen ten dienste van den lande de gemeyne contributiën ende affairen van der oorloghe, dyen van Middelburch peremptoirlick te sommeren tot comparitie op de tegenwoordiche dachvaert, op penen ende met protestatie begrepen in zekere misfyve aen dyen van Middelburch gefonden den 24^{en} deser, zoe uut crachte van de misfyve gecomen nu onlancx van de Naerder Unie, als naer vermogens van der Unie tusfchen Hollandt ende Zeelant, de Pacificatie van Gendt ende de voorscreven Naerder Unie, mitsgaders om die van Middelburch te refreneren in hunne dagelicxe moetwillicheden, die in alle vergaderingen mingelen particuliere querelen, staende in verdachvaerdynge van partyen ende voordere kennisfe, met der Staten zaecken, gelijk zyluyden nu onlancx gedaen hebben nopende het versueck van de restitutie van hunne privilegiën hunluyden te geloven by de Naerder Unie, ende by den Staten van Zeelant oft hunne Raeden het gebruyck van de penningen van den thol, totdat zyluyden ende hunne borgeren voldaeen fullen sijn van allen achterstellen.

Naer welcke peremptoire sommatie op pene ende met protestatie als vooren, fullen de voorscreven gedeputeerde zyne V. G. verclaeren, dat die van Middelburch gecompareert zijnde op de dachvaert, by den anderen van den Staten gevraecht sijn oft zyluyden begeeren te befoigneren tot voorderinge van de affairen van dese tegenwoordige dachvaert, waerop zyluyden andtwoordende, begeerden te weten oft den brieff hunluyden gescreven was gescreven met laste ende wille van de gedeputeerde alhier ter deser dachvaert present zijnde, ende dat zyluyden begeerden tzelve elcken van den gedeputeerden aff te vraegen. Waerop alfoo hunlieden gerepliceert was, dat geen maniere en was, saecken collegialiter gesloten particulierlick te recoleren ende aff te vragen, dat dyen van Middelburch gelast wefende te doen vertrecken, hunlieden naer communicatie geandtwoort was by de voorscreven gedeputeerde, dat deselve
misfyve

misfyve by laste ende wille van allen den gedeputeerden ter defer dachvaert gelijckelick ende conformelick gescreven ende gefonden was, ende sooverre die nyet gescreven ofte gefonden en hadde geweest, dat zy van advyse waeren, denselfen alsnoch te scryven ende te zeynden, zoo zy wilden blyven persisterende in hun quaet voornemen. Ende alsoo die van Middelburch vraechden ende begeerden te weten, uuyt wat autoriteyt zyluyden zulcx deden, dat hunlieden geantwoordt is, ongehouden te sijn fulcx te verclaeren; nyetemin om hunlieden contentement te geven, is geantwoort, dat tzelve geschiedt is uuyt crachte van der Unie met Hollant, de Pacificatie van Gent ende Naerder Unie tot Utrecht, ende uuyt meer andere redenen in de voorscreven misfyve begrepen. Ende dat die van Middelburch dyenvolgende by dandere gedeputeerde sijn verfocht om voorts te vaeren mette befoignen van deze tegenwoordige dachvaert, zonder die langer te willen verachten met particuliere querelen. Op al dwelcke die van Middelburch antwoordende, alsoo sy verftonden dat dandere gedeputeerde verclaerden de voorscreven misfyve met hunnen last ende wille gescreven te zyne, verfochten daeraff ende van tgeene des voorscreven is, acte by geschrifte, ende verclaerden anderwerff, dat zyluyden nyet en begeerden oft en consten befoigneren op dese dachvaert, voor ende aeler de voorscreven Jolijt soude wezen gerestitueert. Waerop alsoo gediscoureert wiert, dat tselve nyet en was in de macht van de gedeputeerde ter defer dachvaert, noch oock van Gouverneur ende Raeden, alsoo die van Middelburch nyet en wilden verstaen totter redelicheyt by de middelen van submissie ende andere hiervooren gefeyt, ende dat de voorscreven Jolijt de voorscreven faecke begonst hebbende sonder raedt van Gouverneur ende Raeden, nyet en conste by deselve geholpen werden tegens den wille ende meyninge van die van Armuyden ende hunlieden ongehoort, principalick alzoef deselve questie is in effecte nyet alleenlick concernerende den priveen perfoon van Jolijt, maer meest die querelen van de privilegiën tuschen Armuyden ende Middelburch, sijn daerop die van Middelburch vertrocken, ende naer beraedt hebben geperfisteert als boven, ende is hun by de voorscreven gedeputeerde affgeheyscht acte by geschrifte van hunne antwoorde, dewelcke sy seyden wel tevreden te sijn te geven, maer souden daeraff eerst communiceren metten hunnen.

Van allen welcken wedervaeren de voorscreven gedeputeerde zyne Excellencie verwitticht hebbende, fullen zyne V. G. verthoonen, dat by den voorscreven gedeputeerden van den Staten gelast is, het succes van desen te scryven aen die van Hollant ende van de Naerder Unie, ende van deselve te begeeren hunluyder advijs, alzoef om der consequentie wille ende anderen
ten

ten exemple, dyent tegens de moetwillicheyd van die van Middelburch by goeden raede in tijts versien te worden.

Verfoeckende daeromme vanwege den voorscreven Staten zyne Pr. Excellencie zeer ootmoedelick, te willen goet infien nemen op tgeene des voorscreven is, ende den Staten insgelijcx dienen van zynen V. G. advyfe ende remedie tegens alle inconveniënten, foe om te flisen de querelen tusfchen Middelburch ende Armuyden, als om te voorderen des gemeyne 's lants zaecken.

Waertoe den gedeputeerden van den Staten dunct — onder correctie — nootelick de compste van zyne Excellencie herwaertsover, om by zijn autoriteyt op als versien te worden, oft ten minsten deputatie van sulcke treffelicke perfoonen, die met autoriteyt ende respect de faecke van Middelburch ende Armuyden mogen vereffenen, met volcomen macht om vanwege zyne Excellencie, met advyfe van den voorscreven Gouverneur, Staten ofte haere Raeden, in als versien te worden naer behooren ende gelegentheyt van der faecken, om finalick daerinne te resolveren, fluyten ende ten effecte bringen het geresolveerde. Ende om die van Middelburch te constringeren tot voorderinge van de gemeyne 's lants affairen op alle dachvaerden, dunct oock den voorscreven gedeputeerden, onder correctie, dat men behoort daertoe te volghen den voet genomen in de voorscreven misfyve, ende dat dyenvolgende zyne Excellencie gelieve, by provisie dyen van Middelburch tordonneren op de penen in den voorscreven proteste begrepen, te compareren ende te helpen voorderen die gemeyne 's landts zaecken by pluraliteyt van voixen, daer die plaetse heeft, ende andersfins conform d'Unie.

Die voorscreven gedeputeerde ullen oock zyne Excellencie verthoonen, hoe dat men by monsieur De Rijcke ende Taymon zyne Excellencie heeft doen aendien, dat den noot wel verheyschte meerder garnifoene in dese quartieren van Zeelant, foe om te versien de steden van Bergen, Tholen, Vere, Vlisfingen, Ermuyden, dat zijn Excellencie believen soude, de Zeelantsche compaignyen in Brabant ende Vlaenderen weder herwaerts te doen marcheren; waerop zijn Excellencie alsdoen verclaerde, van de compaigniën in Brabant geene te mogen misfen, tenwaere de compaignye van capiteyn Joos van Enden, die weder hier gekeert es ende in garnifoen binnen der Vere; ende alsoe men meer volcx van doen hadde, heeft men de compaignye van den heer Gouverneur geaugmenteert van de 113 hoofden tot op 150, ende daermede versien de steden van Bergen ende van der Tholen, ende de compaignye van Hans de Hane op gelijcke hondert vijftich hoofden, binnen Vlisfingen, hoewel de voorscreven

ſcreven plaetsen wel meerder garnifoen verheysſchen zouden. Dat zyne Excellencie geliefde, indient den tijt lyden mochte, die twee vendels herwaerts te ſeynden; dan alſoo hetzelve nyet wel en zal mogen geſchyen, deurdyen die binnen Bruſſel liggen, het vendel van den admirael Treslong herwaerts te willen ſenden, om daermede te verſiene de ſtede van Ermuyden. Men weet hoe nootelick het zy, die te verſiene.

Die penſionaris Valcke ſal ſyne Excellencie weten aen te dienen, hoe dat die van de Naerder Unie nyet en verſtaen, dat wy die vendelen in Brabant behooren te betaelen, ende hetzelve nyet en dencken ons in affcortinge van onſe quote te paſeren; oock zoo en hebben wy alhier de middelen nyet, in de tegenwoordige laſten, die wy hebben, te mogen continuëren, ende noodich waere, ons van eenige compaignyën te ontlaſten. Ende indyen de compaignye van den admirael binnen Duykercken oft Vlaenderen blyven ſoude, dat hetſelve zy tot laſte van den lande van Vlaenderen; indyen jae, ſoude men de compaignye van Joos van den Ende oock moghen augmenteren tot op 150 hoofden, hondert binnen der Vere ende vijftich tot Armuymden, indyent zyne Excellencie goetvonde.

De voorſcreven gedeputeerde fullen zyne V. G. aendien, hoe dat men op het continuele ſcryven van zyne Excellencie alhier in Zeelant toegeruſt heeft twee cromſtevens, om te bewaeren de riviere van Antwerpen, op de goede hope, zoe men zeyde, dat die van Antwerpen die coſten dragen ſouden. Het ſchijnt genoegh, dat zy van cleyne meyninge zijn, tzelve te doene. Waerop zyne Excellencie ſchrijft, dat men hetſelve nemen zoude uut de generale middelen van den convoye alhier, ende zoude zyne Excellencie ons hetzelve doen valideren in rekenyngte tegens den coopluyden van de groote negotiatie ofte den Staten-Generael. Het innecomen van den convoye es ter tijt zoo cleyne, dat nyet mogelick en zy, de laſten daerop ſtaende ende deze van de ſchepen te vervallen, ſoedat men de penningen heeft moeten lichten tot laſte van den lande. Oock zoo en is er geen voorder conſent voor de Generaliteyt dan tot ultima Juny voorden, daarvan zy overlange voldoen zijn. Voorts zoo zal de penſionaris Valcke weten te verclaeren, hoe dat by die van Hollant verſtaen wert, waer die geëmployeert zullen werdden. Daerom zal noodich zijn, indyen die van Antwerpen die ſchepen langer begeeren, forge te dragen voor de betalinge, alzoec hier maer voor een maendt gereſolveert es, ende geen voorder middel en hebben om die te onderhouden.

Die voorſcreven gedeputeerde worden belast, zooverre zyne Excellencie zoude commen in Zeelant, daeraff te adverteren die
van

van den Raede dryc ofte vyer daegen te vooren, zoe om zyne Excellencie te verfien van logyfe ende andersfins, als om den gedeputeerden van den fteden in tijts te mogen befchryven, in competenten getale om fonder rapport te mogen befoigneren, zoeverre als doenlijck is.

Sullen ook de voorfcreven gedeputeerde zyne Excellencie aendienen, dat dyen van Zeelant raetfaem, jae nootelick dunct, te revoceren de gedeputeerde vanwegen die Generaliteit op de vredehandel tot Cuelen, ofte ten minften hunluyder commiffie, zonder dat zyluyden voorder zullen mogen handelen, ende dat men daerom in alder vlyet behoort ordre te ftellen op de affairen van der oorloghe.

Aldus gedaen int Hoff van Zeelant tot Middelburch, den 27^{en} dach Augufti 1579. Ch. Roels.

STATEN.